

Tantárgy neve: Közszolgáltató vállalatok	Tantárgy neptun kódja: GTGVG258M Tárgyfelelős intézet: GTGVG
	Tantárgyelem: K
Tárgyfelelős:	Dr. Illés Mária egyetemi tanár
Javasolt félév: 3	Előfeltétel: nincs
Óraszám/hét (ea+gy): N: 2+1/hét	Számonkérés módja (a/gy/k/b): a,k
Kreditpont: 3	Tagozat: Nappali
Tantárgy feladata és célja:	
<p>A tantárgy kettős célt szolgál: egyrészt meg kívánja ismertetni a közszolgáltatások terén világszerte megvalósult átalakulás fő jellemzőit, elért eredményeit és perspektíváit, a privatizáció, a demonopolizáció és a dereguláció, mibenlétét. Másrészt készségi szintű ismereteket kíván adni a hálózatos rendszereket működtető közszolgáltató vállalatok sajátos gazdálkodási tevékenységéről, illetőleg a tevékenység gazdasági szabályozásáról, az önkormányzati árhatósági feladatok mibenlétéről, az árszabályozás gyakorlatban alkalmazható és alkalmazott módszereiről.</p>	
Tantárgy tematikus leírása:	
<p>Közszolgáltatás és monopolhelyzet. A demonopolizálás célja, lehetőségei, korlátai. A hálózathoz való hozzáférés biztosítása, mint átmeneti megoldás. Versenylehetőség, privatizáció és hatékonyság a közszolgáltatói szférában. Az átalakítás eredményeként kialakult helyzet elemzése. A hálózatos (vonalas) rendszerek sajátos költségszerkezete és sajátos költségfüggvényei. A tőkeszükséglet visszapótlási igényének sajátosságai. Monopolár modellek és gyakorlati felhasználási lehetőségeik. A megtérülési elv és leképezése, a méltányos nyereség szerkezete. A tőkestruktúra áttételes hatása az igénybevétel volumenére. Évenkénti díjkalkuláció, a tőke bearanyozása. Ársapkás árszabályozás, díjképlet-változatok. A szabályozott áron belül alkalmazható díjszerkezetek. Esetfeldolgozás.</p>	
Félévközi számonkérés módja:	
<p>Folyamatos készülés a gyakorlaton megvitandó témákra, a példamegoldásra, továbbá (a gyakorlatvezetővel történő egyeztetés után) egy-egy tématerület aktuális kérdéseinek 5-10 oldalas házi dolgozat formájában való feldolgozása. Évközi zárthelyi dolgozat. (Ponthatárok az elérhető maximális pontszám százalékában: 89 – 100 százalékos = jeles; 76-88 százalékos = jó; 63-75 százalékos = közepes; 50-62 százalékos = elégséges; 50 százalékos alatt = elégtelen.)</p>	
Értékelése:	
<p>Aláírási feltétel a gyakorlatokon való rendszeres megjelenés és aktív közreműködés, a házi feladat elfogadható szintű elkészítése. Írásbeli és szóbeli kollokvium (az évközi zárthelyi dolgozat 33 százalékos arányú beszámításával). Elégséges szint felett a zárthelyi dolgozat kiváltja a vizsga napján egyébként esedékes írásbeli részt. A kollokvium írásbeli részének ponthatár-arányai megegyeznek a zárthelyi dolgozatával.</p>	
Kötelező irodalom:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Illés Mária: A közszolgáltató vállalatok gazdasági szabályozása. AULA, 2000. 2. Illés Mária: Szemléletváltás a Vízmű-privatizáció megítélésében. In.: IX. Regionális Tanácsadási Konferencia, 2010. 3. Illés Mária: Közüzem gazdaságtan. Példa és feladattár. Egyetemi sokszorosítás, 2011. 4. Stanford V. Berg – John Tschirhart: Natural monopoly regulation: Principles and practice. Cambridge Univ. Press, 1988. 	
Ajánlott irodalom:	
<ol style="list-style-type: none"> 1. Bitrán, Gabriel – Arellano, Pamela: Regulating Water Services. Sending the Right Signals to Utilities in Chile. The World Bank Group. March 2005. Note Number 286. 2. Hall, David – Lobina, Emanuele – De La Motte, Robin: Making water privatisation illegal: - new laws in Netherlands and Uruguay. Public Services International Research Unit. 28 November 2009. 3. Osborne, D. – Geabler, T. : Új utak a közigazgatásban. Vállalkozói szellem a közösségi szektorban. Kossuth Könyvkiadó, 1994. 	